

Раціональне управління запасами на підприємстві може суттєво доповнити оптимальну політику самофінансування. Воно обов'язково має базуватись на дослідженні попиту на продукцію та враховувати його динаміку, і наперед вимагати виконання поставки продукції на певну дату. На визначення оптимального розміру запасів впливає загальна вартість оформлення і збереження запасів за фіксований проміжок часу, що в свою чергу залежить від вартості подачі замовлень, від вартості оформлення одного замовлення, кількості запланованих замовлень, зміни вартості збереження одиниці продукції в запасі і потреби у відповідному виді запасів [3; 4]. Тоді розрахунковий оптимальний розмір запасів на підприємстві дозволить підтримати процес самофінансування на достатньо високому рівні.

Таким чином, дестабілізацію поточного фінансового стану підприємств в умовах глобалізаційних змін ринкової економіки можна виправити за допомогою правильного аналізу ролі самофінансування в системі трансформаційних заходів побудови оновленої стратегії фінансового управління, що, як показали дослідження, додатково може бути доповнено раціональною політикою управління запасами. Тільки при поєднанні цих підходів можна суттєво зменшити фінансовий ризик і прийняти ефективні міри щодо недопущення кризисних ситуацій у функціонуванні підприємств.

1. Хома І.Б. *Інноваційні підходи в системі переоцінки стратегії фінансового управління підприємства в умовах невизначеності* / І.Б. Хома // *Тези доповідей VI Міжнародної науково-практичної конференції «Управління інноваційним процесом в Україні: економічні, соціальні та політичні трансформації»* (м. Львів, 19-21 травня 2016 р.) – Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2016. – С. 184-185. 2. Русак Н.А. *Фінансовий аналіз суб'єкта господарювання: Справ. посібник* / Н.А. Русак, В.А. Русак. - Мн.: Высш. шк. - 1997. - 309 с. 3. Жданов С.А. *Механизмы экономического управления предприятием*. - М.: ЮНИТИ-ДАНА. - 2002. - 319 с. 4. *Финансовое управление фирмой* / В.И.Терехин, С.В. Моисеев, Д.В. Терехин, С.Н. Цыганков. – М.: ОАО «Изд-во «Экономика». - 1998. - 350 с.

Партиг Г.О., Заяць Н.І.

Національний університет «Львівська політехніка»

ФУНКЦІОНАЛЬНО-ВАРТІСНИЙ АНАЛІЗ ЯК МЕТОД ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ

Фінансові результати діяльності будь-якого суб'єкта господарювання, його конкурентоспроможність за умов нестабільного ринкового середовища значною мірою залежать від ефективності системи та методів управління витратами. Дані про види, обсяги і поведінку витрат необхідні для обґрунтованого прийняття більшості фінансових і управлінських рішень, зокрема щодо оцінювання чинників рентабельності, формування портфеля замовлень та інвестиційного портфеля, планування напрямів і обсягів діяльності, ціноутворення, управління обмеженими запасами тощо.

Статистичні дані засвідчують, що за останні роки в Україні зберігається значна частка фінансово неспроможних підприємств. Так, у 2015 році частка збиткових підприємств становила 26,3%, у 2016 році – 26,6%, а протягом січня-вересня 2017 року – 29,7% [1].

Одним з ефективних методів комплексного управління витратами підприємства є метод функціонально-вартісного менеджменту. Суть цього методу полягає в управлінні витратами на виконання окремих видів діяльності, операцій чи функцій у процесі планування, проектування, виробництва і реалізації продукції.

Неодмінною умовою застосування функціонально-вартісного менеджменту є калькулювання та аналіз витрат за окремими функціями, операціями чи видами діяльності (див. табл.).

Порівняння традиційного та функціонального підходу до аналізу витрат на виготовлення продукції

Показники	Сума, грн.
1. Традиційний аналіз	
1.1. Витрати на основні матеріали	20 000
1.2. Прямі витрати на оплату праці виробничих робітників	25 000
1.3. Амортизація обладнання	9 000
1.4. Поштові та телефонні витрати	4 000
1.5. Інші виробничі витрати	15 000
Разом	73 000
2. Функціональний аналіз	
2.1. Встановлення ціни на продукцію	1 000
2.2. Отримання замовлень від споживачів продукції	2 000
2.3. Оцінювання купівельної здатності покупців	2 000
2.4. Виробництво продукції, у тому числі:	
витрати на основні матеріали	2 000
витрати на оплату праці виробничих робітників	25 000
витрати на переналадження обладнання	2 000
витрати на обробку матеріалів	3 000
2.5. Інші виробничі і операційні витрати	18 000
Разом	73 000

Складено на основі [2, с.205].

Для того, щоб забезпечити ефективність управління витратами на основі методу функціонального менеджменту, потрібно:

§ встановити основні види діяльності (функції) підприємства при виробництві продукції, наданні послуг тощо;

§ визначити для кожного виду діяльності центри витрат і загальні обсяги витрат;

§ визначити для кожного виду діяльності основні чинники витрат і витрати на одиницю чинника;

§ розподілити витрати між видами продукції пропорційно до чинників витрат і витрат на одиницю чинника.

На основі проведених розрахунків можна визначити, які функції і операції виконуються з найбільшими витратами. Варто також проаналізувати, чи беруть участь ці операції у створенні споживчої цінності продукції і, відповідно, оптимізувати їх виконання або, при можливості, вилучити з виробничого процесу.

Американські вчені Р. Кунер і Р. Каплан пропонують замість поділу операцій на ті, що створюють цінність, і ті, що не беруть участі у створенні цінності продукції, кваліфікувати їх за такими групами [3, с. 841]:

§ високоєфективні з невеликими (менше ніж 5%) можливостями для поліпшення;

§ достатньо ефективні з можливостями для поліпшення на рівні 5-15%;

§ середньої ефективності з можливостями поліпшення на рівні 15-25%;

§ неефективні з можливостями поліпшення на 25-50%;

§ дуже неефективні, як правило, недоцільні для модернізації, однак з можливістю поліпшення на 50-100%.

Необхідно зазначити, що наведені вище витрати щодо формування цінності продукту та щодо ефективності процесів є взаємодоповнювальними, і тому їх можна використовувати при визначенні основних об'єктів управління витратами. Відтак, на основі функціонально-вартісного аналізу можна визначити резерви та пріоритетні напрями зниження витрат шляхом зменшення обсягу витрачання ресурсів чи перепроєктування процесів і зміни структури витрат.

1. www.ukrstat.gov.ua. 2. Патрин Г.О. *Управління витратами підприємства: концептуальні засади, методи та інструментарій: Монографія/ Г.О. Патрин// К.: УБС НБУ, 2008. – 219 с.* 3. Друри К. *Управленческий и производственный учет: Учебник: Пер. с англ. / К. Друри // М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 1071 с.*